

šanog autoritarizma, kome je potreban protivnik. Matematičar, biznismen, kuyvar, onaj ko ne može da se skrasi u vama, taj je umetnik. Hoće da matematika, posao i kuhinja za vas bude samo izražajno sredstvo. Osmotrите načas umetničke revolucije ovoga veka. Sve su naglašavale osobenost materije koja je tragala za formom. Umetnika koji iole drži do sebe, ništa ne zanima toliko, kao medijum u kojem se izražava. Svi umetnički dogadaji ovoga veka su, zapravo, nov umetnički pristup problemima forme. Tema je samo sredstvo. Pustite moralnu kritiku sadržaja. Šta me briga da li je neki predmet obrasca istinit. Svaki umetnik se hvali da je realističniji, nadrealističniji, da otvara još istinitiju stvarnost od prethodnika. Reklamni tekst umetničkih manifesta treba shvatiti kao govor pacienta na kauču psihanalitičara. Mi smo samo utoliko realisti što moramo videti – i zatvorenih očiju – ono što pišemo, ako mi ne vidimo, ne vidite ni vi.

Obratimo pažnju na tehniku: kako se stvar radi? Džingis Kan. Isus Hristos. Čarli Caplin. Kako su oni to radili? Niže od naročite važnosti ni to, kakav te životni materijal okružuje. Malo, veoma malo koristimo od toga. Suština posla je u postupku selekcije, to je stil. Svaki iole važan umetnik je formalista: nastoji da održi distancu u odnosu na ekspresivne sadržaje koji teže da dominiraju teksturom. Svaka je rečenica inače dovoljno puna masnih ljudskih sadržaja. Proceduti, pročišćavati nametljive gluposti materije, mesta i vremena. Svaka reč jednog dobrog romana je, zapravo, u navodnicima. Otcepljenje, odvajanje, otiskivanje, disciplinovane zablude, metodična šizofrenija, stavljanje pod navodnike i vlastito disanje, svest pažljivo osmatra sebe: književnost.

Angažovanost? Odgovornost? Poduze vreme oduševljavalo nas je profesionalni revolucionar. Zatim krijučar oružja. Direktor fabrike. Policijski inspektor. Na kraju nam je dosadio glupi kult dela u odnosu na umetnost. Zašto je bolje ubiti jednog čoveka, nego napisati jednu dobru rečenicu? Ljudi dela – lišeni romantike – obični su građani, činovnici, ni radnici. Dosadila vam je već podela rada, sve je slabšnja vaša vera u mitologiju potrošačkog društva, mrlja već u vama crv nove osećajnosti. Naši čitaoci su svih potajni pisci. Mnogima je već među njima pun nos jezičkih zaokreta društvenih nauka, kada o nekoj stvari konstatuje da: nije ništa drugo, nego... Sve što je zanimljivije, svodi na jednako dosadno. Zbog čega ne bi razdoblje umerilo zamjenjeno razdobljem uobrazilje?

Umetnici već pokazuju prilično opreza prema političkoj revoluciji. Znaju da posle nje sledi radna obaveza. Ako već moramo da živimo u svetu regulativa, radije bih odlazio – osetljivi romanopisac – u ekspoziciju svoje banke, nego u sedište vladajuće partije, da vidim na čemu sam, i dokle seže moja sloboda. Moja banka ne može ni da me odlikuje, ni da me zatvori. Sasvim je bez značaja, da li je direktor banke čitao moj roman, i da li mu se dopao. Svota mog uloga neće biti manja, ako mu je odvratno ono što pišem.

Umetnička avantgarda je monolog elite inteligencije, sumnjivi intelektualci se obraćaju manje sumnjivom intelektualcu. Ima nas već dovoljno, da bismo mogli medusobno izdržavati. Pored masovne kulture ima mesta i za elitnu kulturu pročišćenih postupaka, enigmatskog cinizma. Kome je umetnik dužan? Nikome. Ne duguje ništa ni jednoj grupi.

pi, državi, ideologiji. Istrčavam iz naše kulture, potrcite za mnom. Primoravamo sebe da napustimo naše zaštićene obore. Ali neprestana hajka neka bude i zabavna. Razjašnjavamo situaciju: vi očekujete nešto od nas. Pokušajte da nam ne date novac za naša dela: poješće vas dosada. O čemu biste, bez nas, razgovarali? Onu masu gluposti izgovorili smo samo zato što smo se bojali da nam nećete dati da jedemo i da ćete nas zatvoriti.

Racionalne reforme će uslediti i bez nas. Nismo savetnici. Mi samo iskušavamo. Gradimo tvrdave-igračke od protivnosti svesti. Na primer: svest prodire izvan sebe, ali ono što je izvan mene, to je moja smrt, čovek koji prevazilazi sebe je: samoubica. Niko nije lud da ubije sebe. Hteli bismo da izademo na većeru sa svojom ljubavlju i da s nekom nezadovoljstvom, fatalističkom vedrinom osmotrimo besmislenost situacije. Ali, ako želite nešto praktično, kupite u robnoj kući tople cipele za zimu. Nama se ne obraćajte za tople cipele. Da zaključimo: nismo korisni. Otvor za pacove je koristan. Mi hoćemo da zamislite pacova, nakon što je pojeo otrov. Imajte na umu: od svega što vam je zaista važno, ništa nije korisno. Ni vaše dete nije korisno. Ako već po svaku cenu hoćete da znate: moralna korist književnosti je u tome, što smo jedan deo puta propovedali zajedno. Kada napustite naš roman, bićete osetljiviji za jednu masku. Teže će vas prevariti vetrocipi koji nad svoje prevarе neće napisati: roman. Naš pažljivi čitalac zna da su i njegovi rođaci romaneskni junaci i, samo se smeška, kada oni to smetnu s umu.

□ □ □

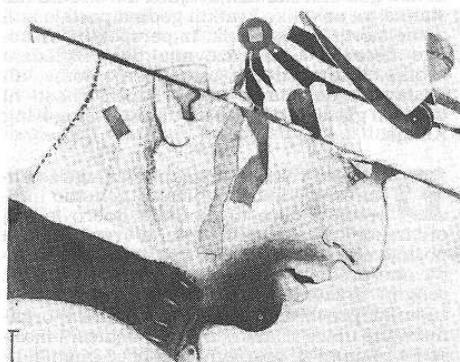
S madarskog:
Arpad Vicko

duga je to priča džon bart

Ali u ovom odmaklom času štampane reči, zar kihotski nije najnežniji pridev za romanopisca koji se upusti u tako maksimalni projekat kao što je velika proza? Pošto smo pri kraju našeg veka i našeg milenijuma, mogli bi da poželimo i kraj apokalipsama: kraj modernog, a naročito modernistima, kraj apokaliptičnosti koja je tesno vezana za minimalističku estetiku

Delo 'Kathasaritsagara' u deset tomova u folio izdanju u Penzerovom engleskom izdanju na sanskritu znači 'Okeana priče', odnosno, bukvally prevedeno, 'okean tokova priče', a napisao ga je kašmirski dvorski pesnik iz XI veka po imenu Somadeva, ili 'gosp. Soma'. Pretpostavimo da u originalu ovo nije prozno delo; ali mi nećemo čitati original, a ovo veliko šaroliko delo iz književnosti obuhvata, između ostalog, i pozamašan broj romana u stihu, a da ne govorimo u fotografijama, komičnom stripu, čak i na videu. Naslov ukazuje na megamaksimalističku težnju originalnog autora ili priredivača, da ispriča priču koja će obuhvatiti sve priče.

Da li se čini da je ovaj poduhvat nadljudski? Bar je originalni autor 'Kathasaritsagara' bio: sam bog Šiva, gospodar stvaranja i razaranja, koji je zakuvalo 'Veliku priču' – koju je Somadeva kasnije priredio – kao dar svojoj družbenici Parvati u znak zahvalnosti za naročito lep ljubavni čin. Kada ju je posle ljubavnog čina zamolio da kaže želju srca svog, Parvati je poželela priču koju niko pre nikada nije čuo i, što je važnije, koju niko više nikada neće čuti: što je izuzetna želja u književnoj kulturi gde se, kao i u klasičnom Rimu, više cenila dvaput ispričana priča nego originalni materijal. Vi se sigurno pitate kako je gosp. Soma došao do priče? I šta je tako megalomansko, uzmajući u obzir moje predhodno pomenute prime, u delu od deset tomova u folio izdanju, uključujući i čitavu aparaturu fusnotu, priloga i indeksa? Somadevina verzija 'Okeana' nema više od 22.000 kupletova, što je dva puta duže od Homerove 'Odiseje' i 'Ilijade' zajedno, prema Penzer-u. Čak i pomoću jednostavnih matema-

lionardi lasanski

time možemo izračunati da je deset tomova u folio izdanju isto što i dvadeset tomova u kvartu izdanju: što se može porebiti sa Zolinim Rudge-Macquart-oima, ali je daleko kraće od 'Ljudi dobre volje' Jules Romains-a, a da ne govorimo o Balzakovoj 'Ljudskoj komediji'.

Odgovor na sva ova pitanja leži u samoj priči, koja baš i nije kratka. Zove se **Kathapitha**, i sadrži istorijat teksta, ili Priču o Priči; zauzima pola prvog toma Penzer-ovog izdanja 'Okeana priče', i, baš kao što su neke uvertire upečatljivije od svojih opera, tako je, po mom mišljenju, ovo i najbolja priča u 'Kathasaritsagara'-i. Iz ne saznajemo da tekst kojim raspolažemo, ma koliko izgledao dugaćak, nije ni blizu cela priča 'Okeana priče', čak nije bila ce-

la ni pre minimalnog skraćivanja gosp. Some. Somadeva je na 22K. sve Šivinu Veliku priču koju je prvi prepevao, osam vekova ranije, izvesni Gunadhy, dvorski ministar, kralju Satavahana – koji sebe predstavlja kao kraljevskog autora 'Kathapithe'. A Gunadhy-ina verzija, kakvu je dobio Satavahana, imala je, ni više ni manje, nego 100.000 kupleta: četiri i po puta više nego Somadeva. To je devedeset tomtova u kvarto izdanju, što se može porebiti sa gosp. Balzakom.

Cak i ovo ogromno delo, dalje objašnjava **Kathapitha**, samo je Bengalski zaliv, da tako kažemo, u poređenju sa pravim Indijskim oceanom što predstavlja Gunadhy-ov originalni prevod Šivine Velike Priče. I zaista, bila je to samo poslednja sedmina kolosalne epske pesme mini tra Kralju Satavahane, a razlog za to je vesela, srceparajuća priča o Priči Priče: kako je Parvatina žila slučajno dospela u javnost i šta je zadesilo ostalih šest sedmina.

Ovu priču, koja je jedna od mojih omiljenih, skratio sam na nekom drugom mestu, i ovde ču je ponovo skratiti još drastičnije nego što je to učinio Somadeva sa verzijom Gundhy-ovom. Šivina devojka, ako se sećate, je poželela priču koju će samo njene uši čuti; zatim je stripljivo sedela u krilu svog ljubavnika, dok je Šiva ispredao Veliku Priču: pričao je nadugačko i naširoko oko godinu i po, po mom nekom proračunu, ali šta predstavlja vreme besmrtnicima? Međutim, desilo se, inače priče ne bi bilo, – da je ovo kazivanje čuo jedan božji sluga koji je priču ponovio svojoj ženi, a ona ju je dala, krajnje bezazleno, ispričala onom koji ju je prvi čuo, samoj Parvati. Boginja se toliko raz-

besnela što je ep procurio da je prisluškivača kaznila da služi na zemlji u strašnom inkognitu, baš kao što su i grešni Olimpijci tu i tamo to morali da rade zbog svojih prestupa. Jedan od prijatelja optuženog bio je na isti način kažnjen: budući pesnik Gunadhya, koji je, mada pokoran zakonima, nepromišljeno bio na strani svog prijatelja koji je prisluškivao, pa je zato kažnjen kao saučesnik. Pojedinosti njihove kazne su tako komplikovane i ovde se mogu izostaviti sem jednog detalja da je Parvati zahtevala da pre nego što se Gundhya vrati na nebo mora Veliku Priču čuti na zemlji — ali ne od svog druga koji je prisluškivao, nego od izvesnog isposnika koga je teško naći i kome prisluškivač mora ući u trag i ponoviti mu priču, kako je to učinio za svoju ženu, pre nego što i on bude mogao da se vrati na nebo. Čak štaviše, kada Gunadhya konačno bude čuo priču, mora je **zapisati**.

U Velikom broju poglavljia koja slede u našem maksimalnom prologu, ovaj značajni prelaz sa usmene na pismenu tradiciju postignut je na sledeći način: naš čovek Gundhya svojim radom i zalaganjem postao je ministar na dvoru Kralja Satavahane. Tu je, zbog opklade isto tako nepromišljene mada dobromerne kao i glupost koja ga je vezala za zemlju, ne samo bio prognan u šumu bez ikoga osim nekolicine svojih studenata nego je i morao da se odrekne svih jezika koje je poznavao. U ovoj grobnoj tišini, **mirabile dictu**, srće se sa isposnikom koji nosi Priču. Ali čekajte: kako će Gunadhya da je prevede ili prepeva, kada zbog kazne u kazni, on nema jezik na kome će je napisati, niti mastilo čime će pisati?

Rešenje Gunadhya-a čini arhetipom mnogih kasnijih pisaca. Kao i *Samuel Beckett, Vladimir Nabokov, Josif Brodski*, i drugi pisci koji su otišli u izgnanstvo bilo po sopstvenom izboru ili po kazni, tako i Gunadhya usvaja novi jezik koji će zameniti one koje je poznavao; u konkretnom slučaju, »jezik vilenjaka«, (goblin jezik) koji je naučio od isposnika, koji prica Veliku Priču na tom jeziku, a zatim G. odlazi na nebo jer mu je kazna istekla. Preostaje mu još da usmenu prozu na goblin-jeziku (jeziku vilenjaka) pretvoriti u pisane goblin-kuplete. Nije ni čudo što mu je ovaj mali posao oduzeo još sedam šumskih godina; bilo mu je potrebljano godinu i po dana samo da priču **ispröveda**.

Ono što mnogi maksromanopisci čine u prenosnom smislu, koristeći se metaforama, u svojim težnjama ka nebu, Gunadhya čini doslovce: svaki stih prepevane Velike Priče isписан je krvlju pesnika. Njegovi verni studenti su pomagali — i starili, na više načina, pretpostavljaju — i kada je ispletene i poslednji kuplet, odjurili su do kralja Satavahane sa ogromnim završenim rukopisom, verujući u pravednost svog mentora. Bilo bi lepo ovu Priču o Priči baš ovde završiti. Međutim, **Kathapitha** ima da nas nauči još dvema lekcijama — kao i Gunadhya-inje studente. Prva ima veze sa čudljivošću književne srće: kada je veliki opus predat, njegov kraljevski kritičar, Kralj Satavahana, baca jedan pogled na njega i ponaša se kao i neprizremeni čitalac koji se prvi put susreće sa **Fineganovim bdenjem**. »Nosite ovu divlju, nekulitivisanu, priču na goblin jeziku«, rekao je studentima [kralj je nesumnjivo bio ponosan na sebe što je sam naučio sanskritusku gramatiku, bez Gunadhya-eve pomoći]. Gubite se sa ovim goblin-blebetanjem! Sećamo se da su mnoga mamutska dela, koja zaslužuju strahopštovanje i koja se isključuju svojom monumentalnošću mada su možda suviše ambiciozna za sposobnosti autora, naišla na slično odbacivanje ili bar na indifferentnost kada su se konačno pojavila.

Nazad u šumi, učenici su se vratili sa sastavljenim remek-delom čiji je »autor« bio toliko potišten njegovim odbacivanjem da je završio čitajući naglas priču jedinoj publici koja mu je ostala: sebi, verovatno svojim studentima, i... svim životnjama u šumi. Nesputani lingvističkim predrasudama, svi oni su stajali općinjeni, a dani i meseci su prolazili, i plakali ne samo zbog lepote Gunadhya-ih goblin-stihova, nego i zbog prizora u kome je pesnik spaljivao svaku stranu rukopisa kada bi je pročitao, kao što je to činio i Pučinijev Rodolfo u *La Bohème*.

Ova situacija je, na simboličan način, napravila skoro pun krug. Parvati je zatražila priču koja se nikada neće ponoviti, i ukoliko samo bogovi mogu da upamtite ovakva velika dela, čini se kao da je Velikoj Šivanoj Priču sudeno da se nikada ne ponovi na zemlji. Ali Priča o priči **'Okeanaprice'** ima na kraju divan preokret, i to moralni. Više primera mogu da potvrde da je maksromanopiscima potrebno maksimalno vreme za svaku igru u njihovom radu: za planiranje, sastavljanje, reviziju, štampanje čak i za kritičare. Naravno, isto toliko je potrebno i da knjigu prihvati čitalac. Kako su meseci prolazili, i kako se galor po galon Gunadhya-ing rukopisa pretvarao u pepeo, kralj — kritičar Satavahana se iznenada razboleo na tajanstveni način. Njegovi lekarji su tvrdili da je divljač kojom su ga snabdevali njegovi kraljevski lovci izgubila hranljivu vrednost zbog toga što su životinje toliko općinjene izvesnim pesnikom — iz — šume, da su, zanete drugom vrstom preživljavanja, zaboravile da jedu. Nije objašnjeno zašto ostali članovi kraljevske svite nisu patili od ove slabe ishrane: poetačka pravednost, možda, koja bar u ovom slučaju znači i pravdu za pesnika. Sam Satavahana vodi u šumu igru potrage i povlačenja, prepoznaće svog bivšeg ministra, i uzima u svoje izgledne ruke ostatak rukopisa. Gunadhya-u je potpuno rehabilitovao (međutim, pesnik odlučuje da se vrati na nebo), nadgradio verne studente, i, da bi kaznio sebe što je u svojoj kritici dela prenagli, ne samo da objavljuje ono malo što je ostalo od prepevane Velike Priče, nego i piše predgovor, a to je priča koja je ovde prepričana: Priča o Priči od koje je nastala skracena verzija, **'Okeana priče'**.

Sad zamislite koliko je duga bila Gunadhya-ina verzija Šivine priče, kada je Satavahana ostalo samo 100.000 kopleta što predstavlja poslednju sedminu, i kada Somadevina skraćena verzija od 10 tomova u folio izdanju predstavlja samo tri procenta dela? Imala je, ni manje, ni više, nego 700.000 kopleta, kaže **'kathapitha'**: po našem proračunu, to je 630 tomova u Penzerovom kvartu izdanju. Ili, zamislite Homerovu **'Odiseju'** koja je 127 puta duža: za nje, čitanje bilo bi nam potrebno isto toliko vremena koliko je Odiseju trebalo da se vrati kući iz Troje. Mada se pokazalo da Somadevina **'Kathasarisagara'**, kada konačno pročitamo njen izuzetni prilog, u stvari ne predstavlja jednu veliku priču nego pregled ranjih zbirki priča na sanskritu, Gunadhya-ina makro verzija iz trećeg veka mora da je bila najduže književno delo koje je ikada napisano.

Da li je zaista postojalo? Više volim da verujem da nije. Dopada mi se ideja da je gosp. Soma celu stvar izmisli da bi zabiljevio svog zaštitnika, kašmirsku kraljicu Suryavati; da je izmislio Šivin ljubavni dar Parvati; sanjao prisluškivanje, pesnika Gunadhya-u, složenu kaznu, delo napisanu krvlju pesnika, i — da bi razoružao svog vlastitog kraljevskog kritičara — izmislio posledice nepoštene reakcije kralja Satavahane. Ako se ovako shvati, onda Somodeva više-manje radi na platonskoj književnoj temi hebrejskoj tradiciji oznatoj kao **»majka knjige«**: tradiciju po kojoj se smatra da naša sadašnji Pentateuh, na primer, sa svim svojim povremenim nejasnoćama i očiglednim nedoslednostima, predstavlja ostatak nekada savršenog Septateuha, čija se jedna knjiga u potpunosti izgubila, a druga svela na tek nekih par stihova u knjizi o brojevima. Ovo je, između ostalog, kabalistički način opravdavanja mogućih nesavršenosti u tekstu kojim raspolazimo. I ovo je upravo antiteza divnoj apologiji za logoreju gospode Stael: **»Oprosti mi što je ovo pismo predugačko; nisam imala vremena da napišem kraće«**.

Međutim, gledano iz drugog jednog ugla, čak i Gunadhya-in originalni prevod Šivine cele Velike Priče možda nije najduži »roman« na svetu. **Nabokov**, u svom posthumno objavljenom delu **'Predavanja iz književnosti'**, prvo govori o značajnijim piscima nasuprot minornim, a zatim pravi razliku između značajnijih i manje značajnih čitalaca (**»Svako veće čitanje«**, on kaže, **»je ponovo iščitavanje«**). U svakom slučaju, možda su ovi veliki čitaoци — oni sa velikim apetitom za rozu — skloni da smatraju kompletno delo svakog pisca jednim jedinim delom: superroman, pretpostavljaju, dajući

ovom žanru onu čuvenu elastičnost, multiformnost i sposobnost prilagodavanja. **Borges**, minimalistički savremenik Nabokova, smatra da svi književni koraci koje neko preduzme u svom životu mogu skicirati jednu sliku koja je isto tako lako razumljiva umu Boga kao što je trougao ljudskom umu. U tom duhu, zar ne bi mogli da zamislimo sve napisane rečenice koje smo pročitali u životu, od **»Gledaj kako Dik trči«** do **»Počivaj u miru«**, sabrene u jedan maksroman? Delo kome će možda nestojati jedinstvo i konstrukcija, ali zato može biti, ako budemo imali sreće, puno važnih pojedinstvenih novina, vragolija i strasti, lakoće i težine, uspona i padova, i energije i raznovrsnosti i lepote; baš kao i priča o našem životu?

Verujem da bi mogli tako nešto da zamislimo. U svakom slučaju, pozivam se na ovaj način razmišljanja, da bih uneo mnogo povoljniju perspektivu ove ogromne stare životinje, od nedavna i ugrožene vrste, Veliike Proze: takvog romana kome donosimo drugaćiji način čitanja, drugaćaju osećaj pažnje i način ekonomisanja, ili iz koga sve ovo saznamjemo. ne preskači — već sam to ranije negde naredio; ali postoje megaromani kojima oni važni čitaoци mogu prći kao nekoj velikoj nepoznatoj zemlji, a naročito je ponovo posetiti: iz bilo koje od mnogih ulaznih tačaka; radi preliminarnog izvidanja ili pravljjenja kritičnog pregleda kasnije, da bi se prošetali kroz roman, ili da bi ga samo prelepteli; da bi mi posvetili nedelju dana godišnjeg odmora ili da bi ga proučavali jedan semestar ili da bi u njemu stalno boravili sa produženom vizom. **»Ništa drugo ne očekujem od svojih čitalaca osim...«** ifd. Nisam Džojsn, ali sam bio zadovoljan kada sam od svojih čitalaca čuo sledeće o svojim vlastitim većim romanima: **»Pročitao sam ga u tramvaju, ... u Vjetnamu, ... zavejan u Ferbandsku, ... u zatvoru.«**

Ali u ovom odmaklom času štampane reči, zar **kihotski** nije najnežniji pridev za romanopisca koji se upusti u tako maksimalni projekat kao što je Veliika Proza?

Baš jeste. **»Don Kihota«** obično zovu prvim modernim romanom, ali je on i postmodern sa nekoliko gledišta; po tome što sve vje poštaje svestan sebe kao proze i po svojoj strastvenoj i nenadmašnoj parodiji ovog žanra koji na kraju uždiže do nebesa, anikako po svojoj pluričnoj opsežnosti (**»Moj gospodar može ovako da nastavi do kraja poglavlja«**, primećuje Sančo Pansa). Pošto smo pri kraju našeg veka i našeg milenijuma, mogli bi da poželimo i kraj apokalipsama: kraj modernom, a naročito modernistima, kraj apokaliptičnosti koja je tesno vezana za minimalističku estetiku. Postmodern duhu izgleda da ono što je kraće i sažeti pruža više. Oni koji su nekada bili zabrinuti zbog **»smrti romana«** danas se verovatno mnogo više brinu za sudbinu čitaoča i planete; i mada je nuklearni arsenal još uvek veoma prisutan, danas se čini da je temrmonuklearna pustoš manje verovatni nemesis od presušivanja izvora i zagadenja biosfere: evo dobrih argumenta za jedan drugi vid Minimalizma od onog estetičnog.

Ukratko, dovoljno dugo čekajte da dođe do kraja umetnosti ili sveta pa čete možda biti inspirisani da sagradite poluironični spomenik da obeležite svoje preduzgačko prisustvo. Čak štaviše, dok ovi budete radili možda čete otkriti da je vasu ironiju raspalila duboka strast; i to tako jako da i kada bi došao Godo, antiklički, vi biste slegli ramenima i nastavili da radite ono čemu ste se sada predali. Jedna od dobrih strana Postmoderizma, za romanopisca, je kihotsko oživljavanje — sa pravom ironijom da uzavri njen patos i pravom strašcu da oživi ironiju — ove plemenite kategorije u književnosti, iscrpnog ali neiscrpljivog romana koji uveseljava; **duga, duga priča** kojoj bi, baš kao i život u svom najboljem izdanju, poželeti da se nikada ne okonča, pa je zbog toga više cenimo jer znamo da mora.

Ali ne u žurbi.

□ □ □

S engleskog:
Vesna Dragojlov
'Harper's', juli 1990.